

ISKRA

Velesejemski mejnik v našem vsakdanu?

Redko katero sejensko prireditel, pa naj bo to v svetu, še manj pa pri nas, obiščeta skoraj hkrati najvišja državna voditelja, predsednik države in predsednik vlade. To pa se je zgodilo na pravkar končanem veleskem mednarodnem veleskem v Zagrebu, ko ga je lesejmu v Predsedstva odprl predsednik Jugoslavije dr. Janez Drnovšek, nekaj dni pozneje, še med sejmom, pa ga je že po tradiciji obiskal predsednik Zveznega izvršnega sveta Ante Marković in se ob tej priložnosti sešel z vodilnimi jugoslovanskimi gospodarstveniki.

Za zdajšnje splošne jugoslovanske razmere je razveseljivo zlasti to, da sta oba s skoraj enakimi besedami in mislimi ocenila naš sedanji gospodarski trenutek, hkrati pa se zavzela tudi za enak gospodarski koncept pri prehodu na tržno gospodarstvo. Tako je dr. Janez Drnovšek med drugim poudaril, da morajo gospodarstveniki vso svojo energijo usmeriti v tržno tekmo, ne pa v premagovanje različnih birokratskih preprek. »Naš cilj je učinkovito gospodarstvo. odprtost v svet, vključevanje v procese mednarodnih ekonomskih povezav, zlasti evropskih,« je dejal predsednik Predsedstva; »Naš notranji trg mora biti podoben zunanjemu, svetovnemu, gospodarstvo pa se mora hitro dodatno prestrukturirati za izvoz,« to pa je bila ena izmed misli predsednika ZIS-a. In to izvoz na konkurentna tržišča, čemur pa, prav nič presenetljivo, nasprotujejo tisti v Jugoslaviji, ki že leta in leta bolj ali manj uspešno živijo od sodelovanja s kliringom.

»Prepričan sem, da je Zagrebški velesjem tista manifestacija, ki prispeva k nadaljnjemu razvoju tržno zasnovanih gospodarskih aktivnosti, kot takšna pa je tudi pomemben element v naših skupnih prizadevanjih za povečanje gospodarske učinkovitosti,« je takrat med drugim dejal dr. Janez Drnovšek.

LD

Šesta seja delavskega sveta SOZD Iskra

Nekateri uspehi v poslovanju še niso razlog za samozadovoljstvo...

Sprejeli poročilo o Iskrinem polletnem poslovanju • Nekatera krizna žarišča se v letošnjem letu še poglobljajo • Govorili o poslovanju Iskrine ino mreže in problematiki razvojnoraziskovalne dejavnosti v Iskri • Izrazili podporo slovenski skupščini pri sprejemanju ustavnih dopolnil Ustave SRS

Delegati najvišjega Iskrinega samoupravnega organa, katerega seja je potekala istočasno kot zasedanje slovenske skupščine, ki so ji Iskrini delegati poslali teleks s podporo pri sprejemanju ustavnih dopolnil, so se po pregledu izvrševanja sklepov prejšnjih sej delavskega sveta, seznanili z Iskrinimi kriznimi žarišči.

Najprej je o problematiki Delte spregovoril v. d. predsednika Poslovnega odbora Delte Gorazd Žmavc, ki je ocenil, da je stanje v delovni organizaciji izredno kritično, da jih spremljajo poslovne blokade, velika zadolženost, agonija in kriza zaupanja na trgu, tako pri kupcih kot pri dobaviteljih. Odločili so se za sanacijo razmer in prva faza sanacijskega programa (programa in kadrovska sanacija) že poteka, s tem, da bo potrebno v bodoče obseg Delte spraviti v realne okvire razpoložljivega kapitala in jo podpreti predvsem na računalniškem programu.

V nadaljevanju je spregovoril likvidacijski upravitelj Mikroelektronike Peter Kavčič, ki je dejal, da se problematika Mikroelektronike rešuje skladno s programom, ki ga je spre-

jel delavski svet, da pa se srečujejo z velikim osipom kadrov, razpoloženjem negotovosti in težkega vzdušja, s tem da delavce o vseh aktivnostih sprotno obveščajo. Mikroelektronika, kakršna pač bo, v bodoče potrebuje jasne programe, predvsem tržišče, ki ne bo samo v okviru Iskre, pač pa tudi zunaj nje.

Kratko poročilo o Iskrinem šestmesečnem poslovanju je podal član Poslovnega odbora Iskre Vito Osojnik, ki je najprej omenil uspehe pri izvozu, zaposlovanju, gospodarjenju s sredstvi in na investicijskem področju, nato pa poudaril, da ocena Iskrinih rezultatov poslovanja kaže, da so gospodarske razmere še vedno neugodne in se z rastočo inflacijo še poglobljajo, zato naj bi delovne organizacije upoštevale ukrepe za mesečno obvladovanje poslovnega procesa, ki zajemajo od povečanja obračanja zalog, povečanja prehodnosti proizvodnih linij do zniževanja stroškov poslovanja, dviga akumulativnosti, pospeševanja izvoza pa prestrukturiranja proizvodnje tako, da bo sprejemljiva prvenstveno za izvoz in s tem tudi za domače

Centralni delavski svet
SOZD ISKRA

Skupščini SRS

Delegati centralnega delavskega sveta SOZD Iskra zbrani na današnji redni seji izražamo skupščini SRS v imenu delavcev SOZD Iskra polno podporo pri sprejemanju ustavnih dopolnil Ustave SRS.

Prepričani smo, da boste delegati s polno odgovornostjo odločili v dobro delovnih ljudi in občanov SRS.

Delegati centralnega delavskega sveta
SOZD ISKRA
Predsednica
Lea Kolar

Ljubljana, 27. septembra 1989

tržišče. Delegati delavskega sveta so sprejeli Poročilo o Iskrinem polletnem poslovanju vključno s predlaganimi ukrepi in financiranjem dejavnosti skupnega pomena.

Beseda je tekla tudi o poslovanju Iskrinih podjetij v prvem polletju letošnjega leta, ki ga je na kratko predstavil pomočnik direktorja Iskre Commerce Miloš Resnik ob tem pa podal tudi pregled poslovanja Iskrinih podjetij v tujini. Delegati najvišjega iskrinega samoupravnega organa so sprejeli poročilo o polletnem poslovanju ino mreže in potrdili povečanje kapitala v firmi IE Stuttgart in Iskri Elettronica Milano.

Na šesti seji delavskega sveta so govorili tudi o pro-

blematiki razvojno raziskovalne dejavnosti v Iskri, kjer je član Iskrinega Poslovnega odbora Bruno Stiglic ponovno opozoril na njeno nazadovanje, neprimerno organiziranost, razcepljenost na preštevne in premajhne enote, ki ne izkoriščajo možnosti infrastrukture, ne kritične mase, ki jo imamo v znanju, kadrih pa tudi v denarju. Po razpravi so pristojni sprejeli poročilo o raziskovalno-razvojni dejavnosti v Iskri za lansko leto.

Ob koncu seje pa so delegati sprejeli sklep o razpisu volitev arbitrov notranje arbitraže Sozd Iskra, ki jih je potrebno izvesti do petnajstega novembra.

VŽ

Skupščina SR Slovenije

Centralni komite Zveze komunistov Slovenije

Delavci in vodstvo družbenopolitičnih organizacij delovne organizacije Iskra Kibernetika Kranj izražamo republiški komisiji za dopolnila k slovenski Ustavi, prav tako tudi CK ZKS in delegatom Republiške skupščine, polno podporo pri sprejemanju amandmajev k slovenski Ustavi.

Pri odločanju o ustavnih spremembah, kot jih je pripravila ustavna komisija, vas v celoti podpiramo, ne glede na nasprotna stališča posameznih zveznih organov, ki niso v skladu s hotenji in pravicami slovenskega naroda.

Družbenopolitične organizacije
in samoupravni organi Iskre Kibernetike Kranj

Med zgodovinsko sejo slovenske skupščine

S seje odbora za razvojni program in raziskovalno dejavnost

Nova organiziranost — priložnost za smotrnejše in plodnejše delo tudi v RR dejavnosti

Ali bo v novem Iskrinem organizacijskem sistemu vgrajene dovolj motivacije za združevanje na interesnih temeljih z ustrežno kapitalsko podporo, ki bo omogočila celovito in s tem enakovredno spopadanje Iskre s

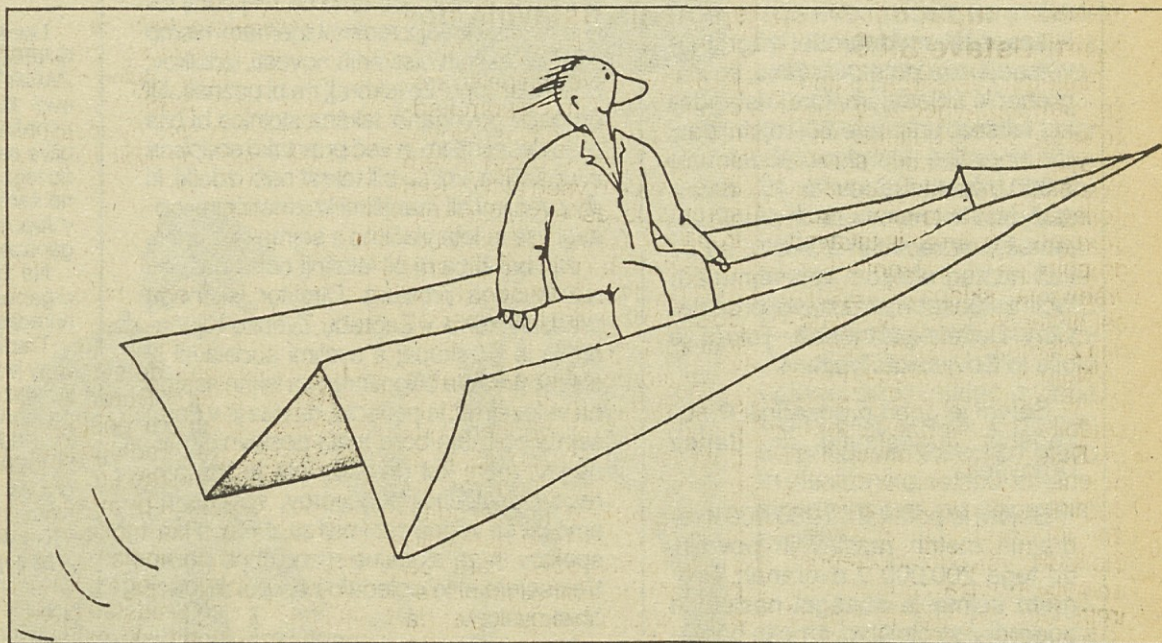
svetovno konkurenco? Naš odnos do RR dejavnosti v preteklih letih kaže, da doslej temu ne bi bilo tako, saj so rezultati pod pričakovanimi, obstoječi načini in pristopi k reševanju problematike pa očitno preživeti.

Vendar pa so stvari v nekaterih ožjih segmentih ali posameznih okoljih v Iskri bistveno boljše, kot je dejal prof. dr. Bruno Stiglic, član PO SOZD na zadnji seji Odbora za razvojni program in raziskovalno dejavnost. Ob razčlenjevanju nekaterih najbolj perečih točk iz Poročila o RR dejavnosti v SOZD Iskra za leto 1988 je še posebej opozoril na ključne sklope problemov, ki odločujoče vplivajo na celoto poslovnih procesov in seveda tudi dohodkovno učinkovitost naših izdelkov.

Krizna žarišča lahko najbolje zaznamo v vzporednih primerjavah določenih prvin v razvitem svetu. Posebej zaskrbljujoče je dejstvo, da ne vlagamo dovolj in zato ne ustvarjamo ustreznih kritičnih mas znanja, kadrov, opreme in denarja. Številke kažejo, da konkurenčne firme razpolagajo tudi relativno z bistveno večjimi sredstvi, s katerimi lahko stimulirajo kadre, zagotovijo opremo in angažirajo dodatne potencialne na zunanjih institucijah. Še bolj pereče pa je spoznanje, da ne znamo pravilno izkoristiti že obstoječega znanja in opreme. Tako se naši razvojni delavci pretežno še vedno ukvarjajo s tekočimi problemi v proizvodnji ali pa so preobremenjeni s kopico razvojnih nalog, pri tem pa niso niti materialno niti moralno stimulirani, saj nimajo možnosti, odločanja o pogojih svojega dela. Razdrobljenost RR potencialov v Iskri skoraj nikjer ne omogoča vzpostavitve ustreznih kritičnih mas.

Združevanje za SRP (strateške razvojne programe) je v letu 1988 skoraj prenehalo in v veliki meri ga je zamenjalo združevanje na ravni posameznih DO ali skupin DO.

V letu 1988 je bilo v Iskri okoli 100 različnih RR organizacijskih enot in sklenjenih je bilo 94 pogodb za RR naloge strateških razvojnih programov, zanje pa so delovne organizacije dejansko združile le 10,4% predvidenih sredstev.

Problematiko nedoseganja zadostnih potencialov v RR dejavnosti torej pogojuje predvsem drobljenje odločanja o stvareh, za katere bi morali izdelati strateške usmeritve. V trenutku, ko gremo v formalno novo organizacijsko obdobje Iskre, bi morali predvsem na področju RR dejavnosti storiti nekatere odločilne premike k združevanju, pa tudi smotrnejši delitvi dela, kot je poudaril Bruno Stiglic.

V Iskri zmoremo ustvariti kritične mase le za nekaj strateških razvojnih projektov, zato se v tem smislu moramo tudi organizirati. Nova zakonodaja že ponuja dosti ugodne pogoje za ustrežno organiziranost same RR dejavnosti, tako da bo tudi princip projektnega vodenja kmalu zaživel v praksi. Organiziranje vseh ostalih funkcij v sistemu naj bi potekalo v povezavi in usklajeno z RR dejavnostjo, predvsem pa podkrepljeno z odgovornostjo poslovnih delavcev, ki se morajo končno zavedati, da so razvojne odločitve sad predvidevanja in poznavanja trendov in potreb trga in šele potem delo samih razvojnikov, če hočemo zaželjene dohodkovne rezul-

tate.

Akcija »Novi izdelki« je zastavljena kot znanilec novega načina razmišljanja in predvsem kot strateška usmeritev, ki naj bi jo že v prihodnjem letu čutili na vseh ravneh in v vseh poslovnih funkcijah. Pri tem gre za širši pristop k razvoju in programski politiki s poudarkom na razvoju novih izdelkov kot osrednji usmeritvi podjetja.

O tematiki NOVI IZDELKI o celotnem procesu in elementih sprejemanja odločitev, metodologiji in principih dela in ekonomskih vidikih bo tekla beseda na letnem posvetovanju Iskre o RR in inovativni dejavnosti, ki bo v Iskrini poslovni stavbi konec oktobra. Posvetovanje naj bi pritegnilo vse tiste strokovne ljudi v Iskri, ki so z razvojem tako ali drugače povezani, od planerjev analitikov, marketinških in tržnih delavcev do samih razvojnikov in tehniških profilov, predvsem pa poslovodnikov.

Veliko znanja o tem v Iskri vsekakor že obstaja, posvetovanje pa predstavlja še eno priložnost, da nekatere zadeve še razčistimo in

širše osvetlimo kompleksnost problematike. Vezi v Iskri se trgajo, zato je še posebej pomembno iskati tisto, kar nas povezuje in se o tem tudi znati dogovarjati. V bodoče bo treba najti tudi neko obliko, ki bo ustrežno zagotovila nadaljevanje dejavnosti programskih svetov, saj so predstavljali pomembno mesto strokovnega dogovarjanja med delovnim organizacijami Iskre.

V nadaljevanju so člani Odbora obravnavali tudi problematiko izvajanja nalog v okviru SRP. V letu 1988 je bila RR dejavnost izvajana skoraj v celoti le s sredstvi, katera so po lastni presoji v ta namen namenila vodstva DO. S tem se izteka še zadnje, sicer minimalno usmerjanje RR dejavnosti na nivoju SOZD. Do konca leta 1989 bo zato potrebno razčistiti stanje oz. finansiranje že sprejetih nalog iz leta 1988, za kar obstaja tudi možnost arbitraže. Do 15. 10 pa naj bi DO posredovale strokovni službi v DSSS SOZD dopise z navedbo razlogov za podaljšanje nalog ali ustrežno dokumentacijo o dokončanju naloge.

I. S.

Kakršni izdelki, takšna stojnica

Za nami je tudi Jesenski mednarodni zagrebški velesejem, vse-kakor najpomembnejša nespecializirana sejemska prireditel v Ju-goslaviji, naslov, ki smo ga pripeli temu zapisu, pa je seveda name-njen Iskrini stojnici in njeni vsebini. Pač, če ni denarja za bolj upadljiv nastop, potem ne moremo tudi nikogar, obtoževati, obso-jati, da se je Iskrina stojnica na tej precej elitni prireditvi pogreznila v — sivino, poprečje. Pač, »pridobitev« nezdruževanja denarja za te namene.

Jesenski mednarodni zagrebški velesejem je potekal v času, ko Za-grebački velesajam, torej ustanova kot takšna, praznuje 80. rojstni dan. Na prireditvi je tokrat sodelovalo 3.300 razstavljalcev iz 77. držav. Podobno kot na nekaterih drugih se-jemskih prireditvah v svetu, so se tudi na zagrebškem velesejmu od-ločili za posebno razstavo, predsta-vitev Dežele-partnerice. Tokrat je bila to Sovjetska Zveza.

Sejem je odprl predsednik Pred-sedstva Jugoslavije dr. Janez Drnovšek.

Sejem je potekal na 280.000 kva-dratnih metrih razstavnih površin, od tega 200.000 v dvoranah. Pro-gram sejma je obsegal naslednja področja: strojništvo, črno in barva-sto metalurgijo, ladjedelništvo, elek-tro industrijo, kovinsko predeloval-no industrijo, finomehaniko in optiko, kemijsko industrijo, industrijo motor-jev in vozil, industrijo lesa, gradbeno industrijo, tekstilno industrijo, živil-sko industrijo, turizem in gostinstvo ter izdelke in opremo z drugih proiz-vajalnih in storitvenih področij

No, morda pa je bila naša stojnica kar pravšnja za tisto, kar smo na njej (tudi) to-krat razstavili, saj z redkimi izjemami nismo opazili kakšnih bistvenih novosti, izdelkov, ki jih naši kupci že (skoraj) ne bi poznali. Ali drugače povedano: takšna stojnica bi bila pred desetletjem in več prav tako sodobna in upadljiva, kot so bili takrat naši izdelki, ki jih z večjimi ali manjšimi kozmetičnimi po-segi vsa ta leta vlačimo s sejma na sejem.

Nič boljši pa ni bil letošnji obisk našega razstavnega prostora. Direktor Iskrinega predstavnštva v Zagrebu Zvonko Ključarič, ki je bil skupaj s svojimi sodelavci iz predstavnštva odgovoren za Iskrin nastop na velesejmu, je povedal, da nas je v dneh sejma obiskalo bore malo poslovnih part-nerjev, manj kot prejšnja leta je bilo tudi resnih poslovnih pogovorov, seveda pa smo bili še vedno zanimivi za zbiralce pro-spektov in za slučajne mimoidoče goste. Velesejem si je ogledalo nad pol milijona obiskovalcev.

Na sejmu so se, kot že rečeno, z žele-nim reportarjem in nekaterimi novostmi predstavile tele Iskrine organizacije — Elementi, Videomatika, Antene, Električna ročna orodja (tudi na zunanji stojnici za pri-kaz delovanja orodij), Elektromotorji, Ki-bernetika, Avtomatika, Telekom, Zmaj, po nekajletnem premoru tudi Elektrozveze, prvič pa se je na zagrebškem jesenskem velesejmu predstavila tudi Servisna delov-na organizacija.

Lado Drobež

zagrebački
velesajam

V znamenju velikega jubileja

Letošnji JESENSKI MEDNARODNI ZA-GREBŠKI VELESEJEM je potekal, ko ZAGREBAČKI VELESAJAM praznuje svoj 80. rojstni dan. 80 let delovanja, uspešnega razvoja in nenehne posodo-bitve sejemskega poslovanja je pripeljalo do tega, da je danes Zagrebški velesejem ne samo največja sejemska organizacija v Jugoslaviji, ampak tudi eden vodilnih or-ganizatorjev sejemskih prireditev v svetu.

Na prostorih Zagrebškega velesejma organizirajo letno približno 20 sejemskih prireditev.

Tradicija organiziranja sejemskih pri-re-ditev je v Zagrebu dolga že skoraj 750 let, vendar pa kot leto začetka organiziranja sodobnih sejemskih prireditev navajajo le-to 1909, ko je bil ustanovljen tedanji ZA-GREBAČKI ZBOR. V teh desetletjih je Za-grebški velesejem večkrat menjal svojo lo-kacijo, naraščal in se širil.

Na današnji lokaciji v Novem Zagrebu je bil sejem zgrajen leta 1956. Od takrat se še naprej širi. Od leta 1969 je začel Za-grebški velesejem organizirati specializi-rane razstave, ki so danes pomemben segment mednarodnih prireditev na Za-grebškem velesejmu.

Danes je Zagrebški velesejem velika sodobna sejemska organizacija, največja v naši deželi, po svojih reprezentativnih pokazateljih (velikost, število sodelujočih držav in število strokovnih in splošnih obiskov) pa je pri samem vrhu v svetu.

Letošnja prireditel je bila izjemno boga-ta tudi s strokovnimi srečanji in manifa-cijami, posvetovanji, prezentacijami in okroglimi mizami.

Za NDR še vedno zanimiv partner

Na jesenskem mednarodnem leipziškem sejmu je Iskra podpisala z vzhodnonemškimi partnerji več letnih kooperacijskih pogodb, proslavili dve desetletji sodelovanja med ljubljanskimi Žarnicami in Kombinatom Narva, pisali pa smo tudi že o velikem uspehu Centra za elektrooptiko, ki je skupaj s kombinatom Carl Zeiss prejel zlato medaljo sejma za mikrokirurški oftamološki laser.

Za razliko od spomladanskega tehničnega sejma v Leipzigu, ko se Iskra že po tradiciji predstavlja na večji stojnici, se jesenskega, bolj širokopotrošnega, udeležujemo le z informacijsko pisarno. Tako je bilo tudi letos, seveda pa zato ta sejem za Iskro ni nič manj pomemben, predvsem ne zato, ker na njem z vzhodnonemškimi partnerji sklenemo več pogodb. Pred leti, ko je bil meddržavni saldo še nekako urejen, je bilo teh pogodb podpisanih prav v času sejma več, z določenimi uvoz-

nimi ukrepi in novostmi v NDR pa podpisujemo praktično le še letne pogodbe v okviru že utečenega kooperacijskega sodelovanja.

Na nedavnem sejmu v Leipzigu so predstavniki Iskre Commerce, Stikal iz Kibernetike in Žarnic iz Avtoe-

lektrike podpisali v vzhodnonemškem zunanje-trgovinskem podjetjem Heim Electric tri takšne pogodbe — za Kombinat EAW v višini milijon 640 tisoč dolarjev, za Kombinat KKWH v višini 450 tisoč dolarjev in za Kombinat Narva v višini 950 tisoč do-

larjev. Pri vseh treh pogodbah gre za klirinške dolarje. Ker nekateri vzhodnonemški partnerji še nimajo uvoznih dovoljenj, bosta druge pogodbe podpisovali obe strani pozneje.

Medtem pa smo že poročali, da je Iskra dosegla na sejmu v Leipzigu izredno odmeven uspeh, ko je Center za elektrooptiko prejel z vzhodnonemškim Kombinatom Carl Zeiss za skupni mikrokirurški oftamološki laser zlato medaljo sejma, in sicer za vrhunski tehnični, tehnološki in kakovostni dosežek. MOL-01, kar je okrajšava za to napravo, sta skupno izdelala, kot rečeno, Iskrin CEO — avtorja tega dela sta Jože Žakelj in Boris Vedlin — in ugledni proizvajalec iz Jene Carl Zeiss. Iskraši iz Stegen so prispevali lasersko glavo in elektroniko, vzhodnonemški Kombinat pa špranjsko svetilko.

Jesenski sejem v Leipzigu je bil tudi priložnost za proslavitev dveh desetletij uspelega sodelovanja med ljubljanskimi Žarnicami in Kombinatom Narva.

LD

S podelitve zlate medalje z leipziškega sejma

Iskra Commerce

»MI MERIMO V SVET« — pred Sodobno elektroniko '89

Ko prebirate tele vrstice je na ljubljanskem gospodarskem razstavišču že odprta ena največjih specializiranih sejemskih prireditev v Jugoslaviji, sejem Sodobna elektronika '89. Ta razstava predstavlja za Iskro nedvomno možnost za najcelovitejšo predstavitev, in sicer tako po programski plati kot tudi po vidikih strateških usmeritev.

Letošnje osrednje Iskrino sporočilo obiskovalcem Elektronike je »Mi merimo v svet«. Lahko bi rekli, da je sporočilo univerzalno, saj opredeljuje naše strateške usmeritve v prihodnosti, obenem pa tudi že rezultate, ki jih je Iskra dosegla na svetovnem tržišču, pa naj bo to izdelkov, znanja, sodelovanja, itd.

Že po tradiciji se na sejmu Elektronike predstavljamo v

dvorani B gospodarskega razstavišča, in to v pritličju in prvi etaži. Vhodni del našega razstavnega prostora, opremljen s sloganom »Mi merimo v svet«, je podprt z nekaj splošnimi podatki o Iskri, lahko bi rekli kar Iskrinimi referencami, kot so npr. razprostranjena INO mreža, velik izvoz, zavidljiv tržni delež nekaterih Iskrinih programov, Iskrini standardi in Iskrino svetovno priznано industrijsko oblikovanje.

Programski del razstave je že po tradiciji razdeljen na osrednjo temo, ta je letos merilno-regulacijska tehnika, ter na produktno razstavo ostalih Iskrinih programov.

Sodobna elektronika bo odprta do vključno petka, 6. oktobra.

LD

Strateško upravljanje velikih diferenciranih poslovnih sistemov

Izziv velikih poslovnih sistemov je nedvomno zelo kompleksen, saj v urejenih, formalnih in institucionaliziranih formah, gotovo ni lahko ohraniti individualne podjetnosti in prepotrebne hitre prilagodljivosti. Odgovor so mnogi poiskali v strateškem planiranju, ki pa je že od vsega

začetka prinašalo tudi (danes) že precej znano past pretiranega zanašanja na planske dogme, ki so za posledico povzročile, da so organizacije zanemarile prepotrebno osredotočenost na elementarne vidike poslovanja kot so sam proizvod ali pa zadovoljevanje potreb potrošnika.

Evolucije v strateškem krmljenju velikih poslovnih sistemov se kljub močni decentralizaciji upravljanja in vse bolj poudarjeni avtonomnosti divizij, niso mogle (ne smeje) izogniti vsaj minimalnim organiziranim in eksplicitno formuliranim oblikam strateškega načrtovanja in planiranja. Tako so se seveda skušale izogniti pastem kot so rigidnost, neinovativnost, inertnost, ki so v pogojih izjemno spremenjenih pogojev okolja (globalizacija, krajši življenjski cikli proizvodov, naraščajoča konkurenca, tehnološke revolucije, itd.) pomenili konec relativno stabilne (ali pa vsaj predvidljive) in eksponentne rasti. Motiv je postalo golo preživetje in ne le večino naraščajoči profit, uspešnosti pa pragmatično ni moč meriti zgolj z doseganjem planskih števil prodaje, ampak z mnogo bolj zahtevnimi kriteriji »trženjske bilance« (marketing audit). Transformacija trženjske funkcije v trženjsko kulturo je postala predpogoj ohranitve individualne in prodorne podjetnosti, ki jo kompleksna globalna strategija zna zlahka zadušiti. Nekritično malikovanje fenomena »majhno je boljše«, tudi tam, kjer so nujne ustrezne kritične mase, ni upoštevalo povsem realnih sinergij, ko je celota zagotovo več kot le seštevek posameznih delov. Prav graditev (interesna) sinergijskih učinkov med posameznimi deli poslovnega sistema je temeljna in izhodiščna strategija mnogih produktov in tržno diferenciranih poslovnih sistemov. Toda prav dokazovanje teh realnih in kvalitativno ovrednotenih sinergijskih učinkov je temeljilo pogosto zgolj na hipotetičnih predpostavkah in intuitivnih sposobnostih voditeljev. Nedavna raziskava reprezentančnega vzorca 1638 proizvodnih podjetij iz znane ame-

riške baze podatkov PIMS je bolj natančno precizirala učinkovitost sinergije — v učinkih na prodajo, organizacijo, vodnje in v naložbeno ter investicijsko sfero. Študija je dokazala, da je **sinergija izjemno učinkovito orožje**, ki pa je še preveč zanemarjena v primerjavi z ostalimi strateškimi upravljalnimi prijemi. Prav tako ugotavlja, da so učinki sinergije zelo različni za »različne vrste industrijskih organizacij in je »povračilo« za vložena sredstva (ROI) močno odvisno od vrste organizacije. Študija postavlja v ospredje nekaj elementarnih vprašanj, ki si jih mora zastaviti sleherni kompleksna organizacija, če želi resnično doseči in izkoristiti sinergijske učinke kot konkurenčno prednost. To je mogoče le ob ustreznem strateškem krmljenju in programu.

Kakšno naj bo strateško planiranje?

Uspešnosti in učinkovitosti strateškega planiranja in krmljenja ni mogoče vnaprej modelirati za različne organizacije. Iz poslovne prakse uspešnih poslovnih sistemov je zlahka mogoče zaslediti različne in tudi zelo protislovne ter specifične prijeme. Mnogim je v zadnjem času gotovo skupna decentralizacija upravljanja in poudarjena avtonomnost divizij, oz. delov sistema — raven odločanja se je močno pomaknila navzdol, saj so divizije (ali strateške poslovne enote, centri, področja) pridobile »pravico« do lastnega planiranja, relativne finančne avtonomije, odgovornosti za razvoj, ipd. Toda to ni bilo že zagotovilo, za ustrežno učinkovitost celotnega poslovnega sistema! Običajno na slabosti ali prednosti poslovnih subjektov opozorijo že povsem

pragmatične, a vizualno učinkovite portfolio matrice. Te so poslovna področja delovanja osredotočile glede na velikost, rast, spremembe okolja, konkurenco, tržni delež, finančne pokazatelje — mnogim pa so se pridružile še dolgoročne ocene o možnostih za uspeh posamezne poslovne dejavnosti. Naloga oddelkov za strateško krmljenje je tako postala prav balansiranje teh produktno-tržnih portfolijev za doseganje optimalnih učinkov ob hkratni zelo pomembni nalogi ohranitve individualne podjetniške sposobnosti, kar je običajno doseženo z vseobsežno indoktrinacijo organizacijske kulture, ki temelji na inovativnem posamezniku in integraciji njegovih znanj, motivov, interesov v skupne interese organizacije.

Prav gotovo ima portfolio pristop k strateškemu planiranju svoje vidne pomanjkljivosti, zato ga kaže kombinirati z ostalimi instrumentarijem iz poslovodne prakse. Prednost te metode je zlasti vidna na ravni sestavljenih sistemov, kjer je na ta način lahko mogoče zlahka identificirati uspešnost posameznih delov poslovnega sistema ter ne nazadnje zlasti uspešno »pospraviti« z najbolj nevalgičnimi in slabimi členi sistema. Za mnogo manj uspešne so se portfolio matrice izkazale v artiklaciji strategije rasti, saj pogosto ne nakažejo na nove poslovne priložnosti pa tudi pri starih, utečenih poslih se dogaja, da v te ne investiramo več češ, da majhna rast tega več ne upravičuje. Med vprašljive učinke sodi tudi nastanek preveč institucionaliziranih in konzervativnih strategij, saj se je v nepozornih okoljih strateško planiranje razvodenelo in zbirokratiziralo. Rešitev je v uspešnem vodenju, česar ne more nadomestiti nobena količina še tako

dobrega strateškega planiranja. Odgovornost vodij je zlasti v artiklaciji ciljev, skupnih vrednot in njihove implementacije v enovito konsistentno kulturo organizacije.

Tako so oddelki ali službe za strateško usmerjanje bili nekakšen interesni konsenz, ki je prevladujoča kultura med členi sistema, dosežena na osnovi realnih, znanih in dogovorjenih

Priložnost za vse, ki imajo kaj pokazati

Od 28. avgusta do 3. septembra so bila v Tuzli gospodarsko-kulturna srečanja »Tuzla '89«, ki jih je že drugič organizirala Metalotehna iz Tuzle. Priložnostna razstava sodobnih strojev, aparatov in naprav je odražala možnosti in hotenja največjih jugoslovanskih delovnih organizacij in podjetij.

Na letošnja »Srečanja Tuzla '89« smo se tudi Iskraši dobro pripravili. Na razstavnem prostoru v kulturno-športnem centru Mejdan smo predstavili širok spekter svoje dejavnosti. Številne obiskovalce smo na seminarjih in prikazih sodobne opreme seznanili z novimi dosežki in usmeritvami. Na srečanjih je sodelovalo 16 Iskrinih organizacij, ki uspešno sodelujejo z Metalotehno v Tuzli. Kot je dejal Branko Tomić, direktor predstavništva Iskre v Tuzli, sta bili letos organizacija in izvedba zelo solidni.

Podobne vtise ima tudi Janez Rovnanšek, vodja projekti-ve za energetiko v TOZD Inženiring v Iskri Kibernetiki: »30. avgust je bil namenjen energetiki. Na srečanja so bili vabljeni energetiki iz regijskih elektrarn, elektrodistribucije, prenosov in iz industrije. Iskra Kibernetika je zanje pripravila predstavitev sistema za merjenje, obdelavo in obračun električne energije ISKRAMATIC SEP 2. Modemska zveza z merilnimi mesti na področju Tuzle in s centrom za obdelavo podatkov v rudniku Kreka pa je potrdila zanesljivost Iskrine opreme. Z regulatorji POREG 4 in ustreznimi števci je Iskra Kibernetika opremila pet transformatorskih postaj, rudnik Kreka ima center za obdelavo podatkov, merilno mesto je tudi v Tovarni soli. Industrija in elektrodistribucija v širši okolici se vedno bolj zanimata za ISKRAMATIC, ki omogoča sodobno in zanesljivo avtomatsko obdelavo podatkov. Naslednji dan je bil namenjen predstavitvi Iskrinih organizacij, Kibernetika je prikazala dosežke na področju industrije, robotizacije, informatike in ekologije. Potrebe industrije kažejo, da bo Iskra Kibernetika lahko še povečevala prodajo na tem trgu. Pričakujemo, da bodo srečanja v Tuzli postala tradicio-

nalna. V prihodnjih letih bomo morali še večjo pozornost predstavitvi naših dosežkov.«

Zanimanje gospodarskih organizacij je letos preseglo pričakovanja je povedala Danica Vujčić, direktorica Metalotehne. Prostori v centru Mejdan so postali premajhni za vse, ki so se hoteli predstaviti. Idejam, naj bi prireditve postale sejem, ni preveč naklonjena. Pomembno je namreč, da se na tem prostoru vsako leto srečujejo ljudje iz gospodarstva, znanosti, kulture in trgo-

vine. Letos so na srečanjih sodelovali tudi predstavniki iz znanstvenih ustanov, kot so Metalurški inštitut Zenica, Inštitut za rudarstvo Tuzla, Regionalni medicinski center.

Likovni umetniki Tuzle so številnim obiskovalcem srečanj predstavili svoja dela in omogočili tudi odkup posameznih slik. Prikaz kulturne dejavnosti so obogatili tudi igralci, književniki in založniki. Gospodarstveniki, delavci in kulturniki so navezali številne stike, organizirani so bili tudi seminarji in strokovna predavanja tako, da so bile prireditve zelo odmevne.

Lahko pričakujemo, da bodo prihodnje leto »Srečanja v Tuzli« še bolj privlačna, saj organizatorji sprejemajo nove pobude za še bogatejšo vsebino.

Alojz Boc

kriterijev in meril. Hkrati so ti oddelki v kombinaciji tehnik kot so burjenje možganov, sinteza, ipd. identificirale (ob vsej bazi podatkov) tista nova ključna področja in dolgoročne usmeritve, ki so usodnega pomena za trajnejši razvoj organizacije. Prav slednje je bilo področje skeptičnih pogledov na klasično strateško planiranje, ki da je gotovo bolj učinkovito v usmerjanju tekočega poslovanja organizacije, kot pa v pridobivanju novih usmeritev. Seveda takšno ravnanje ni napačno, toda ali ni tudi sicer logično, da je v večji proizvodni organizaciji, ki trži na več trgih in na več regionalnih področjih ali segmentov — ponavadi tudi ob več tehnologijah, prav uspešno in objektivno »napovedovanje bodočnosti« ključ do uspeha?

Naloge službe za strateško planiranje

Fundamentalne naloge centrov za strateško krmiljenje so opredelitev ciljev in njihovo strateško kvantificiranje, opredelitev korporacijske strategije za doseg te ciljev ter izdelava kriterijev za usmerjanje posameznih delov sistema v skladu s širšimi skupno dogovorjenimi interesi sistema.

Posamezne organizacije so to temeljno usmeritev dopolnjevale z bolj ali manj operativnimi zadolžitvami, odvisno od namenov in potreb — analiza in segmentacija trgov, konkurenca, identifikacija slabosti in prednosti, groženj in priložnosti, zagotavljanje objektivnih meril za učinkovito investiranje, itd.

Končni učinki so harmonična integracija in interakcija poslovnih prvin planiranja, strateške finančne funkcije in krmiljenja v učinkovito celoto. Naloga je izjemno zahtevna in terja neodvisne, sposobne in zlasti poštene eksperte, ki so zmožni ne le intuitivno preseči posamezne sebične ali marginalne interese delov poslovnega sistema v interesu maksimiranja dolgoročnih rezultatov celotnega sistema — seveda ne na škodo in obdušenju individualnosti delov sistema! Za doseg strateških učinkov načrtovanja in krmiljenja sistema je absolutni predpogoj izjemno popolna baza podatkov in urejena informacijska »tehnologija«. Brez te ni mogoče računati, da bo oddelek za strateško planiranje kaj več kot **vedeževalka s kristalno kroglo**, ki razen, da ve da bodočnost zagotovo prihaja, vse ostalo zgolj ugiba; vse strateške opredelitve pa implicitno terjajo povsem oprijemljivo kvantifikacijo, sicer so zgolj parole!

Brane Gruban

Iskra

Iskra — Baterije ZMA J, p.o. Industrija baterij in svetilk

Ljubljana, Stegne 23

komisija za delovna razmerja delovne organizacije objavlja prosta dela in naloge v

Skupnih strokovnih službah

1. vodja računovodstva

— za nedoločen čas

Pogoji:

VII/1 ali VI/1 stopnja strokovne izobrazbe, dipl. ekonomist, dipl. org. dela ali ekonomist, org. dela in 4 leta delovnih izkušenj. Poskusno delo po pravilniku.

2. vodja finančnega knjigovodstva

— za nedoločen čas

Pogoji:

VI/1 stopnja strokovne izobrazbe, ekonomist in 3 leta delovnih izkušenj ali ekonomski tehnik, z možnostjo ugotavljanja z delom pridobljene delovne z možnostjo. Poskusno delo po pravilniku.

v Programsko proizvodni enoti Ljubljana

1. vodja sektorja vzdrževanja

— za nedoločen čas

Pogoji:

VII/1 ali VI/1 stopnja strokovne izobrazbe tehnične smeri in 4 leta delovnih izkušenj. Poskusno delo po pravilniku.

Interesenti naj pošljejo pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev kadrovske-socialni službi ISKRA — Baterije Zmaj, Ljubljana Stegne 23.

Prijave sprejemamo do zasedbe del in nalog.

Simpozij YUTEL je postal nekakšna stalnica v zavesti zlasti strokovne javnosti. To je dogodek, ki ga pričakuujemo z določeno nestrpnostjo in radovednostjo, saj je priložnost, da ugotovimo, kje so naše telekomunikacije in kam jih usmerjamo. Predvsem pa YUTEL ostaja stičišče, kjer se srečujejo stari znanci iz stroke in spoznavajo nove, mesto, kjer se rojevajo in preverjajo nove ideje in padajo iluzije.

V Cankarjevem domu se bodo zbrali skoraj vsi, ki imajo kaj povedati o doseženem razvoju in prihodnosti jugoslovanskih telekomunikacij. V programu je vključenih kar 112 referatov domačih in tujih strokovnjakov, ki so razvrščeni v več sekcij:

- uvodni referati,
- eksperimentalni ISDN v Jugoslaviji,
- materialna oprema v komutacijskih sistemih,
- digitalna obdelava signalov,
- digitalni prenos,
- optični prenos, kabli in optika,
- mobilne zveze,
- telekomunikacijska omrežja,
- planiranje in projektiranje telekomunikacijskih omrežij,
- nadzor in vzdrževanje telekomunikacijske opreme,
- upravljanje in vzdrževanje telekomunikacijskih omrežij,
- telekomunikacijske storitve,
- promet in kakovost v telekomunikacijskih omrežjih,
- telekomunikacijski kabli.

Referati iz Iskre letos niso številni, vendar so kakovostni in zanimivi. Pripravili so jih strokovnjaki iz podjetij, oz. delovnih organizacij Iskra Telekom, Iskra Elektrozeve in Iskra CEO.

»Digitalizacija je postala vsakodnevna stvarnost tudi za nas,« ugotavlja dr. Marko Jagodič, predsednik organizacijskega

YUTEL '89

Letošnji jugoslovanski simpozij o telekomunikacijah je že 23. po vrsti. Organizirajo ga Elektrotehniška zveza Slovenije. Skupnost JPTT in Strokovni odbor za telekomunikacije ETAN, potekal pa bo 3. in 4. oktobra, torej v času mednarodne razstave Sodobna elektronika v Ljubljani.

Glavni temi: ISDN in mobilna telefonija

ga odbora YUTEL '89. »Mobilne zveze postopno pridobivajo domovinsko pravico in za nami je prvo leto zveznega projekta o uvajanju eksperimentalnega digitalnega omrežja z integracijo storitev (ISDN) v jugoslovanski prostor. Zato je YUTEL več kot ustrezna priložnost za kritičen pregled opravljenega dela in za dogovor o nadaljevanju.«

V poskusni projekt ISDN je vključenih 14 jugoslovanskih organizacij; pod okriljem Skupnosti JPTT sodelujejo znanstvene ustanove in proizvajalci (iz Iskre so Telekom, Tel, Terminali, Elektrozeve in CEO). Projekt je namenjen strokovnemu usposabljanju kadrov na področju integriranih storitev, preverjanju kompatibilnosti izdelkov različnih domačih proizvajalcev, definiranju nacionalnih tehničnih specifikacij skladno z mednarodnimi, spodbujanju zanimanja uporabnikov za uvajanje sodobnih sistemov itd.

Na vrata pa trka tudi mobilna telefonija, mlada telekomunikacijska veja, ki jo ilustrira telefonski aparat v avtomobilu. V svetu doživlja veliko ekspanzijo, zato kaže, da bo razvitost mobilnega telefonskega omrežja tudi eno izmed pomembnih meril za vstop v Evropo '92.

ISDN in mobilna telefonija sta torej nadvse aktualni temi, v resnici planetarnega pomena, zato jima bo letošnji YUTEL nedvomno posvetil ustrezno pozornost.

»Tudi v mednarodnem merilu je leto 1989 dokaj razgibano,« nadaljuje dr. Marko Jagodič. »Predstavniki držav članic Mednarodne telekomunikacijske zveze (ITU) so se zbrali v Nici in temeljito pretresli nadaljnjo vlogo in organizacijo te institucije, ki že več kot 120 let bistveno vpliva na svetovna telekomunikacijska dogajanja. Dobili smo novega generalnega sekretarja, g. Tarjanneja iz Finske in nove ideje, kako pospešiti delo zveze, da bo lahko še naprej šla v korak s pospešenim tehnološkim razvojem in deregulacijskimi težnjami v telekomunikacijah. Sedanja tržna naravnost našega gospodarstva spodbuja prva razmišljanja o možnostih deregulacije kot spodbujevalke hitrejšega razvoja tudi v Jugoslaviji. To je tematika, ki se je na simpoziju ne bomo izognili, kljub njegovi tehnični naravnosti.«

Kazimir Mohar

Srečko Koželj

Pogovarjava se na njegovem delovnem mestu, v novih prostorih Iskrinega izolskega servisa. Na pol v šali na pol zares mu rečem, ko zvem, da je rojen Ljubljčan, češ končno bova ugotovila celo, da sva sosed. In zares, kaj kmalu namreč ugotoviva, da sva oba Trnovčana, ljubljanska seveda in končno, glej čudež, celo iz iste ulice: moj sogovornik z Riharjeve 16, jaz pa z Riharjeve 4. Kako majhen je ta svet! Sicer pa, kako že pravijo Italijani: ves svet je ena sama dolga vas. Globalna vas po McLuhanu.

Srečko Koželj, trenutno star 38 let, je rojen Ljubljčan in po poklicu RTV mehanik. Strokovne šole je opravil v Ljubljani in se takoj po vojaščini zaposlil v Iskrini servisni organizaciji, v kateri je zaposlen že natanko petnajst let in pol. V glavnem ves čas v izolskem Iskrinem servisu, kjer se ukvarja s popravilom in servisiranjem televizijskih sprejemnikov.

»Poročil sem se še pred prihodom v Iskra, kako pa sem prišel iz Ljubljane v Izolo, je zgodba zase, vendar je tu glavni vzrok seveda

žena, ki je odtod. Skratka, tu sem se poročil in tu ostal, tu sem se zaposlil in tu nameravam ostati tudi do konca, čeprav me seveda na Ljubljano vežejo, tako otroški spomini, kot leta šolanja in seveda starši, »hkrati s pripovedovanjem mojih sobesednik, ki odkrito, brez sprenevedanja in razmišljanja pripoveduje in odgovarja na sleherno vprašanje, pri tem pa še pridno pregleduje televizor, ki ga je pravkar vzel v »obdelavo«.

Trisobno stanovanje sem dobil kot mlada družina iz solidarnostnega sklada že zdavnaj in v njem še danes stanujem, čeprav je družina v tem času kar lepo narasla, šestnajstletni sin, ki se šola za avtomehanika in trinajstletna hčerka, ki hodi v sedmi razred osnovne šole. Žena pa je zaposlena v tovarni Mehano v Izoli.«

In kako živi, poleg službe v servisu, ga vprašujem.

»Živimo kar zadovoljno ob morju in imamo zato tudi barko, ki sem jo sicer kupil že pred davnimi leti, vendar je opremljam in oskrbujem sam, saj veste, da takšen

hobi danes vsekakor ni poceni. V bližini Izole sem kupil parcelo, njivo in tam »parkiram« čez zimo svojo barko, oz. Elanov gliser. Na njem vsako leto preživimo s križarjenjem zelo lepe počitnice,« doda in nekako zaključuje pripovedovanje o sebi, svoji družini in svojih hobijih.

Kako pa je kaj zadovoljen v službi, s svojim poklicem, s svojim delom, vrtam vanj.

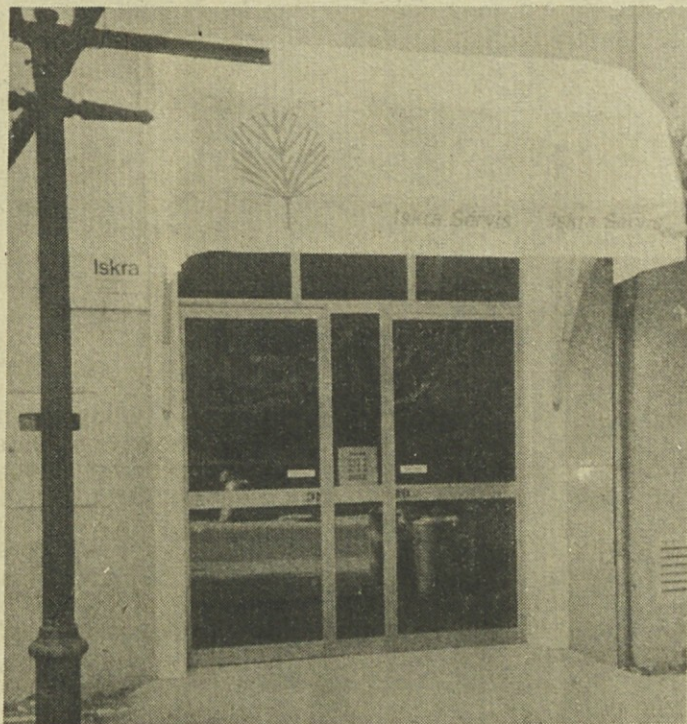
»Lahko rečem, da sem tako s svojo službo kot s svojim delom zadovoljen v toliko, v kolikor je to mogoče v današnjih gospodarskih razmerah pri nas. Seveda imamo prenizke plače, podobno, kot povsod drugod. Na drugi strani pa imamo, hvala bogu, precej dela in to je danes zagotovo najvažnejše, zlasti ob pomisli, da marsikod dela že primanjkuje ali pa ga sploh ni. Tudi z novimi prostori servisa smo lahko zadovoljni, saj so naravnost prelepi v primerjavi s prejšnjimi tesnimi in temačnimi luknjami. Vendar pa menim, da bi lahko bili za servisiranje malce modernejše opremljeni z ustreznimi instru-

Srečko Koželj

menti in delovnimi sredstvi. Tako bi nujno potreboval povečevalnik za popravilo čipov in tiskanih vezij, čeprav za zdaj še dobro vidim, vendar ob takšnem delu močno trpi vid...« je za zaključek dejal svoj sogovornik in se opravičil, da ga žal priganja delo, saj mora izpolniti normo za svoj delovni dan. oz. želi jo tudi preseči...

Ob koncu sva se pristrčno poslovala kot dobra znanca in nekdanja zaresna sosed, jaz pa sem mu zaželel, da bi čim prej dobil ustreznega povečevalnika, ki naj bi mu olajšal delo in ohranjal vid...
D. Ž.

Vhod v nove prostore izolskega servisa.

Iskra

Iskra Instrumenti Otoče
Tovarna merilnih instrumentov
in izdelkov merilno
regulacijske tehnike

Obveščamo cenjene stranke da smo
v tovarni odprli

**industrijsko
prodajalno**

Za gotovinska plačila nudimo

45% popust

Delovni čas:

Pon., Tor., Sred., Čet., Pet. od 7.30 do 12.30

Informacije:

Iskra Instrumenti Otoče

64244 Podnart

Telefon: (064) 70-131

Rezultati ponovnega glasovanja pozitivni

V času od 7. do 12. julija je na podlagi razpisa delavskega sveta delovne organizacije v temeljnih organizacijah Avtomatike potekal referendum za sklenitev Samoupravnega sporazuma o spremembah v organiziranju delovne organizacije, oz. o preoblikovanju TOZD v podjetja. Volilna komisija delovne organizacije je na podlagi rezultatov glasovanja ugotovila, da za sprejem ni glasovala večina delavcev v vsaki temeljni organizaciji, oz. da so bili negativni izidi v TOZD Avtomatske naprave, Razvojni inštitut in Trženje. Na podlagi omenjenih ugotovitev je delavski svet delovne organizacije 13. julija sklenil, v naštetih subjektih glasovanje v mesecu septembru ponoviti hkrati pa je predlagal ostalim temeljnim organizacijam, v katerih je bil izid referenduma pozitiven, naj nadaljujejo s preobrazbo organiziranja TOZD v podjetja torej, da pripravijo osnutek in opravijo poprejšnjo obravnavo za sprejem statuta.

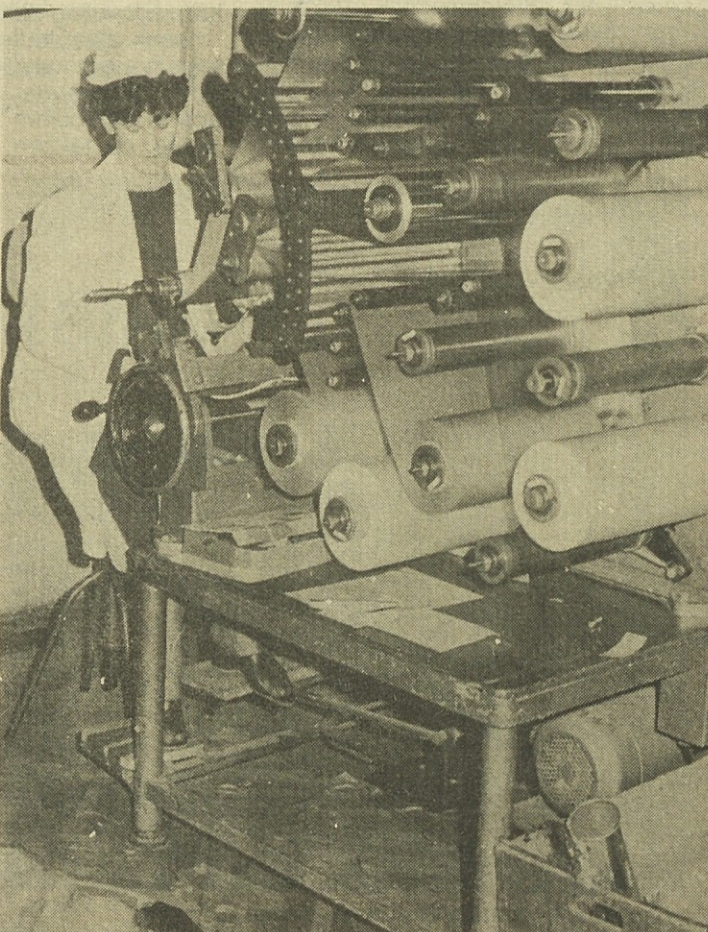
Omenjeno tematiko so znova obravnavali in v okviru zaključkov Ukrepov za sanacijo gospodarskega položaja Avtomatike tudi sprejeli in sicer z dodatno obrazložitvijo, da bodo pri vnovičnem odločanju delavci TOZD Avtomatske in varilne naprave morali upoštevati, ne glede na predlog za uvedbo stečajnega postopka, da v obstoječi organiziranosti TOZD ne morejo uveljaviti nobenih ukrepov in sanirati stanja. Delavci obeh TOZD skupnega pomena pa, da gre v sanaciji za reševanje trga, programov in kadrov na vseh poslovnih funkcijah.

Tako je bilo znova glasovanje izvedeno v sredo, 20. septembra. Pozitiven izid vnovičnega glasovanja v vseh treh subjektih pa pomeni, da je odločitev o sprejemu, oz. sklenitvi samoupravnega sporazuma o spremembah v organiziranju delovne organizacije, oz. o

preoblikovanju TOZD v podjetja v delovni organizaciji sprejeta.

Za zaključek še informacija, da prav v tem času v teh temeljnih organizacijah Avtomatike poteka poprejšnja obravnavo osnutkov statuta podjetij ki se preoblikujejo v podjetja iz TOZD. V nekaterih temeljnih organizacijah so že razpisani referendumi za njegov prejem. Po sprejemu statuta v vseh bodočih podjetjih in sklenitvi Samoupravnega sporazuma o združitvi v Skupnost podjetij kot sestavljeno obliko združevanja in organiziranja podjetij, bo postopek preoblikovanja temeljnih organizacij, oz. delovne organizacije v podjetja, oz. sestavljeno obliko teh podjetij, končan. S konstituiranjem podjetij, oz. sestavljenih oblik bodo temeljne organizacije in delovne organizacije prenehale obstajati.

Š. D.

Semiški kondenzatorji bodo enovito podjetje

Preoblikovanje poslovno-organizacijske zgradbe Kondenzatorjev • Težišče reorganizacije: fleksibilna organizacija, ki bo omogočala nenehno in sprotno prilagajanje poslovnim ciljem • Sprejeli Statut podjetja in pravilnik o notranji organizaciji podjetja, o volitvah in delu organov upravljanja • Imenovali vršilca dolžnosti direktorja podjetja • Uveljavljanje principa mandatarstva

Priloge na reorganizacijo

Semiški Kondenzatorji, ki so bili od leta 1977 organizirani v štiri temeljne organizacije in delovno skupnost, so se skladno z notranjimi potrebami po ustreznih organizacijskih spremembah in razmerami v širšem družbenem okolju, pripravljali na reorganizacijo. V že znanih pogojih zaostrovanja gospodarskih razmer v državi, so v tovarni že konec lanskega leta sprejeli pobudo o iskanju rešitev, ki bi okrepile poiožaj delovne organizacije kot celote.

V postopku reorganizacije so

z ljubljansko svetovalno organizacijo ZOP opredelili cilje in strategijo podjetja, določili probleme delovanja podjetja in izdelali zasnovo makro in mezo organiziranosti. Osnovni strateški cilj semiške delovne organizacije, ki pomeni tudi vodilno idejo podjetja, je naročniška proizvodnja izdelkov manjših serij (v svetovnem merilu) ustrežne kakovosti po tržnih cenah na osnovi obstoječega programa.

Cilje podjetja pa so opredelili v tri skupine: gospodarske (pridobivanje dobička), tehnične (način in opremljenost dela) in

socialne (zadovoljstvo delavcev)...

Enovito podjetje

Na osnovi sprejetega rokovnika preoblikovanja delovne organizacije v enovito podjetje so v semiških Kondenzatorjih pripravili makroorganizacijsko strukturo podjetja in mezoorganizacijo, kar pomeni delitev makroorganizacijskih enot na ožje organizacijske enote ali poenostavljeno povedano: glavni sestavini podjetja bosta v bodoče dve programski enoti (KONDENZATORJI in STROJNA OPREMA), katerih glavna naloga bo proizvodnja skupaj s poslovnimi funkcijami, ki proizvodnjo neposredno omogočajo. Ostale poslovne funkcije, za katere je smiselno, da so združene, bodo organizirane v posamezne sektorje (gospodarski, kadrovsko-spolni, storitve, kakovost, Služba analiz, organizacije in informatike) Združenju temeljnih organizacij v

programske enote pa sledijo tudi druge spremembe, tako kadrovske na ravni vodenja podjetja kot tudi drugačna sestava samoupravnih organov.

Sprejeli okvirni rokovnik nadaljnjih akcij

Tako so na petkovem zasedanju delavskega sveta najprej sprejeli ugotovitveni sklep o veljavnosti samoupravnega sporazuma o spremembah organiziranosti delovne organizacije in Statuta podjetja, ki so jih, z določenimi zapleti, potrdili na poletnih referendumi v vseh sredinah semiške tovarne. Na seji so razpravljali in sprejeli pravilnik o notranji organizaciji podjetja, o volitvah in delu organov upravljanja in sprejeli sklep o razpisu volitev delegatov v samoupravne organe, kajti v prehodnem obdobju do registracije podjetja, ko le to dobi pravno in poslovno sposobnost, je potrebno izpolniti še ne-

kaj pogojev: evidentiranje kandidatov za delavski svet podjetja, potrjevanje evidentiranih kandidatov na zborih delavcev, oblikovanje kandidacijskih listin, priprave in izvedba volitev, konstituiranje delavskega sveta in po pretečenem roku tudi imenovanje poslovnih organov. Zato so na petkovi seji sprejeli tudi okvirni rokovnik omenjenih akcij: šestega oktobra bodo pripravili kandidacijske konference, sedemnajstega oktobra volitve in če bo vse potekalo po načrtu, naj bi bila ustanovitvena seja delavskega sveta 23. oktobra.

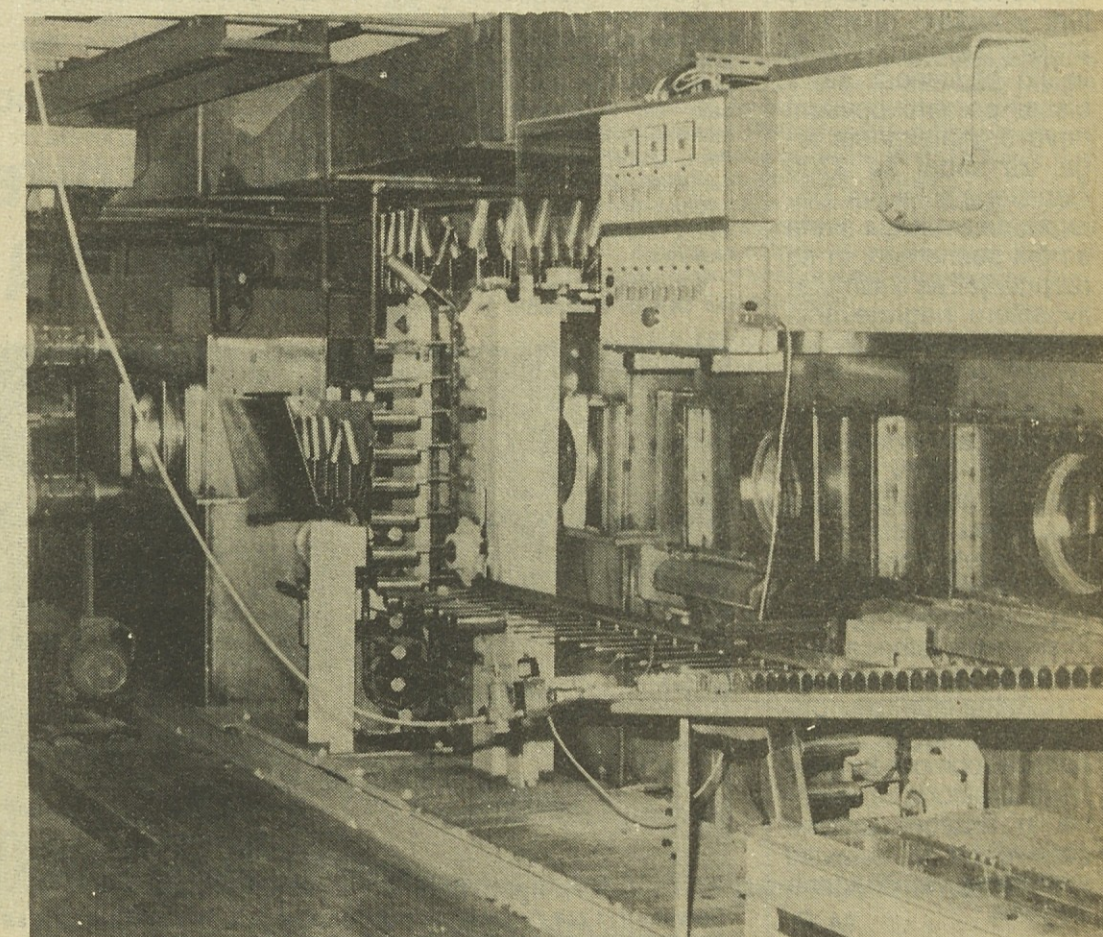
Imenovali v. d. direktorja

Na delavskem svetu so imenovali tudi vršilca dolžnosti direktorja podjetja, dosedanjega člana KPO za tržno področje Borisa Lavrenčiča, in v. d. pomočnikov direktorja podjetja in vodij organizacijskih enot, torej

»ekipo«, ki si jo je izbral in predlagal novi mandatar.

Na seji se je malce zataknilo okrog tako imenovane »dvoletnosti« v vodenju v tem prehodnem obdobju: do registracije podjetja delovno organizacijo »navzven« predstavljajo dosedanji poslovodni organi delovne in temeljne organizacije, navznoter pa bodo vsa dela opravljal vršilci dolžnosti, s pristojnostmi določenimi v statutu podjetja. Po določenih obrazložitvah, so člani delavskega sveta enotno menili, da se mora podjetje in njegove organizacijske enote notranje organizirati tako, da bo v vsem tem času notranje delo podjetja že normalno teklo in bo registracija le še formalno potrebno končno dejanje pristojnega registrskega sodišča in seveda s tem omogočeno delovanje podjetja s polno pravno in poslovno sposobnostjo.

VŽ

Oddelek servisne službe in reševanja reklamacij

Pravilen odnos proizvajalca do potrošnika veliko pomeni

Navidez nepomembno, vendar dokaj zanimivo bi bilo pogledati, na koliko koncev in krajev segajo kraki zvezde novogoriške Iskre Avtoelektrike. Seveda zvezda najbolj »žari« v Šempetru pri Gorici, kjer je v sedmih temeljnih organizacijah in skupnih službah tudi največ zaposlenih ter v temeljnih organizacijah v Ljubljani, Tolminu, Bovcu in Komnu. Nič manj »razsvetljena« pa ni tudi v štirih obratih, zgrajenih v treh občinah in sicer v Rutu nad Tolminom in Soči v dolini Trente v tolminski občini, v obratu na partizanski Predmeji v ajdovski občini in na Ligu nad Kanalom v novogoriški občini.

Vse naštetu bi bil nekakšen zaključen krog Iskre Avtoelektrike, vendar nikakor ne smemo pozabiti omeniti še dveh manjših delovnih skupnosti, oz. oddelka. Čeprav z visoko stopnjo dejavnosti pa sta vse premalo poznana, kar lahko trdimo tudi za nekatere člane kolektiva iz same družine Avtoelektrike.

V mislih imamo oddelek prodaje izdelkov za široko rabo (drugo vgradnjo), ki ima svoje prostore na Celovški cesti v Ljubljani, organizacijsko pa sodi v TOZD Komerciala. Drugi oddelek pa je oddelek servisne službe za reševanje reklamacij. Svoje prostore ima (zaradi prostorske stiske v delovni organizaciji v Šempetru) v Novi Gorici, v bližini železniške postaje in sodi prav tako v TOZD Komerciala.

Slednjemu bomo namenili danes nekoliko več prostora, saj je prav, da spoznamo njihovo dejavnost in njihove usluge tudi zato, ker tamkajšnji zaposleni lahko priskočijo na pomoč v primeru okvare vašega »jelenega konjička«, seveda če je posredi napaka na avtoelektričnem izdelku, narejenem v Iskri Avtoelektriki.

Vodja tega oddelka v Novi Gorici Dušan Kuželčki je najprej

spregovoril o njihovi službi za reševanje reklamacij, ki nastanejo v garancijski dobi. Gre se za reklamirane izdelke, ki jih dobijo nazaj zaradi slabe kakovosti od jugoslovanskih in tujih proizvajalcev osebnih avtomobilov in tovornih ali gospodarskih vozil ter od pogodbenih servisov, ki slabe izdelke zamenjajo v garancijski dobi.

Seveda vsak reklamirani izdelek znova skrbno pregledajo in prekontrolirajo in na podlagi njihovih strokovnih ugotovitev izdelek priznajo kot upravičeno reklamiran, ali pa ga ne priznajo, če se izkaže, da je prišlo do okvare na njem zaradi drugačnih okoliščin, ki z Avtoelektriko niso v zvezi.

V zadnjem času je po številu reklamacij znova v ospredju elektronski regulator alternatorja, čeprav je pred časom, nedaleč nazaj že kazalo, da bo s tega nečastnega mesta izpodrinjen. Na drugem mestu so zaganjalniki iz takoimenovane družine AZL. Ti izdelki so novejšega letnika iz česar bi lahko sklepali, da le še niso izpopolnjeni do vseh potankosti. Sicer pa so vsi ostali izdelki iz širokega proizvodnega programa Avtoelektrike na dokaj visoki ravni, namerno pa jih niso uvrstili na »prednostno« lestvico,

da ne bi mogoče kje zavladalo prezadovoljstvo.

Verjetno je vsem poznano, da imajo vsi prodani izdelki ali rezervni deli tudi garancijo, zato je tudi po zakonu obvezno zagotoviti servisiranje. Poleg pogodbeno pooblaščenih servisnih mrež v družbeni in zasebni lasti po vsej naši domovini, opravljajo servisno dejavnost tudi v tem oddelku v Novi Gorici, torej popravljajo izdelke, oskrbujejo servise z rezervnimi deli, opravljajo pa tudi servisne storitve uporabnikom izdelkov Avtoelektrike. Novost je tudi ta, da je možno v tem oddelku v Novi Gorici kupiti tudi vse izdelke ali rezervne dele iz programa Avtoelektrike.

Ko smo že pri prodaji izdelkov ali rezervnih delov posameznikom naj povemo še željo, oz. zanimiv predlog, s katerim nam je postregel vodja Dušan Kuželčki. Gre za uvedbo prodaje izdelkov po načelu staro za novo. Tak način prodaje bi bil praktično kot nekakšna nagrada dolgoletnim uporabnikom izdelkov Avtoelektrike, ki bi za dotrajani star izdelek dobili novega po nekoliko nižji ceni. Torej denarni prihranek za zvestobo. Vsekakor koristen predlog, o katerem bi kazalo resno razmisliti.

Serviserji iz vse Jugoslavije večkrat obišejo Avtoelektriko, da se seznanijo s servisiranjem izdelkov in novostmi iz proizvodnega programa

Zasedanje delavskega sveta delovne organizacije

Minuli torek, 26. septembra je bilo v novogoriški Iskri Avtoelektriki 14. zasedanje delavskega sveta delovne organizacije. Delegati so najprej sprejeli izhodišča za izdelavo pravilnika o notranji organizaciji in poslovanju. Temu vprašanju smo tudi v našem glasilu v prejšnji številki posvetili veliko pozornost, saj v bistvu pomeni povsem novo organiziranost tega, za sedaj še 3700 članskega kolektiva. Delegati delavskega sveta so bili seznanjeni in so razpravljali še o stimulatивnejšem nagrajevanju uspešnih strokovnih delavcev, o spremembi v matriki meril, o spremembi cen izdelkov in rezervnih delov, o rebalansu finančnega plana Skupnosti »Zastava« za letošnje leto, obravnavali so poročilo o poslovanju v letošnjem polletju in pripravo letnega plana dela in poslovanja Iskre Avtoelektrike v prihodnjem letu. Za vršilca dolžnosti pomočnika glavnega direktorja za splošne in družbenopravne zadeve pa je delavski svet imenoval Bogdana Sobana.

M. R.

Še eno njihovo dejavnost moramo izpostaviti. V okviru njihove servisne službe imajo zastavljeno tudi izobraževanje serviserjev iz vse Jugoslavije, kjer jim strokovno prikažejo in razložijo navodila za pravilno in uspešno servisiranje posameznih izdelkov, njihovo prisotnost pa izkoristijo tudi za seznanitev z novostmi v proizvodnih programih.

Doslej so zadovoljili in rešili težave številnih lastnikov motornih vozil po vsej naši domovini. Da je temu res tako, smo za zaključek izbrali nekaj zahval iz pisem, ki so jih pisali potem, ko so dobili zaproseni izdelek, ki ga v domačem kraju ni bilo možno kupiti.

Lastnik avtomobila iz Čuprije je zapisal: »Za poslan izdelek se vam prisrčno zahvaljujem. Vaša poslovnost in iskren odnos do potrošnika sta vredna javne pohvale. Pravijo, da ljudje navadno padejo na majhnih, drobnih izpitih iz človečnosti, toda vi tudi na takih preizkušnjah pridobivate na zupanju. Hvala vam in ostanite še naprej tako poslovni na našo in vašo srečo.«

V pismu, ki je prišlo iz Banja Luke je zapisano: »Ne glede na

to, ali ste bili dolžni poslati regulator ali ne, je to zelo lepa gesta in izredna poslovnost, kar zelo cenim. Seveda tudi znak »Iskra« potrjuje, tako kot vedno, svoj ugled in renome.«

Presenečen je bil tudi lastnik avtomobila iz Radomelj, ki je zapisal: »Za vašo dobrohotno upoštevano reklamacijo, čeprav po poteku garancijskega roka, se vam iskreno zahvaljujem. Vaša pošiljka me je prijetno presenetila, saj sem pričakoval, le navodilo ali nasvet, kako naj napako odpravim. Želim vam še naprej poslovnih uspehov.«

Pismo iz Titovega Užica pa pravi: »Dobil sem zaprosene dele, za katere se vam iskreno zahvaljujem in vam želim še veliko poslovnih uspehov. S to gesto ste dobili še enega propagandista Iskrinih proizvodov. Kakovost, zanesljivost in poslovnost — to je Iskra! Srečno!«

Kaj je torej zaznati iz teh hvalnih pisem? Tudi to, da so drobne poteze pomembne za image firme, kar kaže na pravilno poslovno usmerjenost Iskre Avtoelektrike.

M. R.

Sklad vzajemne pomoči

Višja članarina vodi k višjemu posojilu

Že vrsto let deluje v novogoriški Iskri Avtoelektriki poseben finančni sklad, ki je pomagal iz finančnih zagat že prenekateremu. To je sklad vzajemne pomoči, iz katerega je možno dobiti brezobrestno posojilo, vračljivo po mesečnih obrokih. Vanj je včlanjenih okrog 1250 zaposlenih, ki so doslej plačevali 10.000 din mesečne članarine, po zadnji seji članov odbora sklada pa je članarina narasla na 50.000 din. Seveda se z višjo članarino avtomatsko zviša tudi posojilo, ki je v tem trenutku resda še zelo skromno — od 500 na 800 tisoč dinarjev. Z meseci, ko se bo nabralo več sredstev z višjo članarino pa bo lahko tudi posojilo večje.

Posojilo pa bo večje, če nas bo v skladu še več. Zato ne oklevajte, čeprav trenutno ne rabite take vrste pomoči in se še danes vpišite. Članarina, ki vam jo bodo mesečno odtegovali, ni last sklada, kadarkoli jo boste lahko dvignili, če ne boste hoteli biti več član sklada. Članarina je torej kot neke vrste varčevanje, še več pa pomeni gesta, da z vašo članarino in tovrstnim varčevanjem pomagate sodelavki ali sodelavcu iz finančnih zagat.

M. R.

Drugi o nas

• Zagrebški tednik Danas je v dvostranskem članku obširno spreporil o novem mešanem podjetju Iskre in Siemens. O izkušnjah v zvezi z ustanovitvijo mešanega podjetja se je pisec prispevka Ratko Bošković pogovarjal z Blažem Kavčičem, direktorjem Telecoma in Andrejem Polencem, direktorjem Iskre Tel, ki je med drugim dejal: »Joint-venture je preprosto pogoj za resno delo. Licenca tega ne omogoča. Licenca daje pravico za en sistem; vsaka naslednja generacija sistema je predmet novih razgovorov in novih plačil pa še to ne zanesljivo. Tako sodelovanje tuji partner lahko enostavno prekine. Glede joint-venture, postanejo usoda podjetja, njegov poslovni rezultat, poslovna in razvojna politika, politika nastopa na trgu in tako dalje, skupen interes obeh partnerjev. Nam je tako avtomatično omogočen dostop do vsega bodočega razvoja.«

Avtor prispevka poudarja, da Siemens gotovo ne bi pristal na enakopravno partnerstvo z Iskro, če le-ta ne bi ponudila svoje digitalne centrale SI-2000, ki je omogočila zaokroženost programske palete Iskre v telekomunikacijah: od najmanjših central do central najvišjih zmogljivosti. Joint-venture je hkrati tudi Siemensovo priznanje Iskri za razvoj, v katerega je vložila lastnih 50 milijonov dolarjev gotovine pa tudi za njeno teoretično in praktično znanje.

• Beograjske IT Novine pišejo, da so v Žužemberku odprli novo Iskrino tovarno za proizvodnjo specialne opreme za izdelovanje keramičnih kondenzatorjev KEKO 3. To je bil pomemben dogodek za nerazvito Suho krajino. V času, ko gospodarski kolektivi ne vlagajo veliko v nove proizvodne zmogljivosti tako tovarna v Žužemberku stopa v novo obdobje strateškega in proizvodnega razvoja. Njen cilj je, da do leta 1995 poveča proizvodnjo večplastnih keramičnih kondenzatorjev na 300 milijonov kosov, osvoji proizvodnjo pozistorjev na osnovi sovlaganja zahodnonemškega partnerja, kot tudi lastno proizvodnjo keramičnih in metaliziranih materialov.

• Beograjska Ekonomska politika je tudi letos izdala posebno številko — 200 največjih, ki jo vsako leto pripravlja že dvajset let. Med 140 največjimi jugoslovanskimi proizvodnimi organizacijami (po celotnem prihodu v letu 1988) se tudi letos Iskra nahaja med vodilnimi in sicer na 11. mestu. (10. mesto v letu 1987). Med 500 največjimi jugoslovanskimi organizacijami sploh pa je Iskra po celotnem prihodu v letu 1988 na 14. mestu. Za primerjavo naj povejmo, da se je Gorenje na tej lestvici uvrstilo na 18. mesto, El Niš pa na 22. mesto.

• Gorenjski Glas piše o polletnih rezultatih Iskre, ki jih poleg drugih razlogov precej kvari velika zadolženost. Akumulacija je znašala le 0,9 odstotka celotnega prihodka, izgube pa predstavljajo 2 odstotka celotnega prihodka. Iskrine izgube so se ob letošnjem polletju preselile v druge Iskrine tovarne. Znašale so 215 milijard dinarjev, od tega v Mikroelektroniki 12,5 milijarde, Elementih 40,3 milijarde, Delti 67,5 milijarde in Avtomatiki 85,3 milijarde dinarjev.

Izvoz je svetla točka Iskrinega letošnjega poslovanja. V osmih mesecih je znašal 185 milijonov dolarjev, od tega konvertibilni 146 milijonov dolarjev, klirinški pa 40 milijonov dolarjev. Izvoz na razviti zahod je v primerjavi z enakim lanskim obdobjem narasel za 16 odstotkov, v dežele SEV pa za 5 odstotkov.

• V Delovi stalni rubriki REKLI SO je Mitja Kovačič, direktor Iskre — Centra za elektrooptiko povedal, da je ta kolektiv na jesenskem Leipziškem sejmu prejel zlato medaljo za kvaliteto za razstavljeni mikrokirurški oftalmološki laserski sistem MOL-01. To je njihov nov razvojni dosežek, ki ga v različnih izvedbah že vrsto let uspešno prodajajo v države EGS in pokriva precejšen del tega trga. Medaljo so dobili skupaj s firmo Carl Zeiss iz Jene, katere špransjska svetilka (mikroskop in naprave za osvetlitev očesa) je sestavni del mikrokirurškega sistema. MOL-01 je vsekakor tudi plod zgledega sodelovanja z Univerzitetno očesno kliniko v Ljubljani.

Zbrala: Meta Maksimovič

INSTITUT ZA KAKOVOST IN METROLOGIJO, p.o.

DO IKM
Tržaška c. 2, LjubljanaProdaja cca 400 m² poslovnih prostorov

Telefon: 218-006

Najcenejši je zdrav delavec

Skrb za družbeni standard in izboljšanje socialnih razmer zaposlenih radi merimo le skozi število počitniških kapacitet ali nabavo ozimnice, v zadnjem času pa so tudi ta vprašanja že v ozadju, saj se nam vsakodnevno postavljajo vprašanja preživetja. Skoraj se več ne sprašujemo o stroških za zdravljenje, oz. kakšno ceno ima zdravje vsakega zaposlenega. Poleg rednih preventivnih pregledov skoraj ne poznamo drugih načinov, s katerimi bi varovali ali preprečevali škodljive ali moteče vplive, s katerimi se vsakodnevno srečujemo na delovnem mestu. Ponekod, kjer že imamo obratne ambulante, pa prizadevni posamezniki, kot je dr. Franc Cukjati, obratni zdravnik v stegenskem kompleksu, redno spremljajo in si prizadevajo za izboljšanje delovnih razmer.

O delu v ambulanti nam je povedal:

Naša ambulanta zajema populacijo enajstih tozdov, v katerih je 2.568 zaposlenih. Vsako leto tudi naredimo statistični pregled zdravstvenega stanja zaposlenih na tem področju, s katerega so razvidna gibanja obolenj. Škodljivost delovnih mest delimo na tri velike skupine glede na fizične obremenitve, psihične obremenitve in toksične vplive na posameznih delovnih mestih. Pri fizičnih obremenitvah so na prvem mestu ortopedske bolezni, kar je v takih industrijah običajno. Gre predvsem za obolenja hrbtnice, tudi mišičnih skupin ali sklepov, ki so enostransko obremenjeni. Zadnje čase beležimo manjšo fluktuacijo, s tem tudi staranje populacije, ki dela na teh delovnih mestih in zato so tovrstna obolenja v porastu. Ko pri vsakoletnih preventivnih pregledih opazimo naraščanje obolevnosti določenega dela populacije, predlagamo tudi ustrezne ukrepe in v glavnem so ti ukrepi zelo lahko izvedljivi, vendar pa vedno ne naložimo na razumevanje s strani odgovornih v delovnih organizacijah.

Verjetno pri teh ukrepih ne gre za velika sredstva, gre verjetno bolj za zadostno mero dobre volje in organizacijskih spretnosti?

Da predvsem omenim nekatere poskuse v Feritih in Mikroelektroniki, ko smo dvakrat dnevno uvajali telovadbo vseh zaposlenih. To je trajalo nekaj mesecev, a je žal ta oblika rekreacije potem zamrla. Že po dveh do treh mesecih redne vadbe so se pojavili pozitivni učinki, bolečine so v glavnem izginile in celotno psihofizično počutje delavk je bilo boljše.

Kakšni so še drugi ukrepi, ki ste jih predlagali v prid izboljšanja splošnega zdravstvenega stanja?

Eden od teh je ciljana fluktuacija na delovnem mestu. Vsebinski naš predloga je v tem, da bi v temeljnih organizacijah naredili

načrt, po katerem bi delavce premeščali iz enega delovnega mesta na drugo, kjer bi se pojavile drugačne obremenitve gibal. Te spremembe naj bi se vršile vsakih nekaj mesecev. Glavni ugovor pristojnih proti takemu načinu je bil v višini stroškov zaradi padca delovne učinkovitosti pri privajanju na nova dela in naloge.

Verjetno stroka govori tudi o psihičnih obremenitvah delavcev, ki nastanejo zaradi stalno ponavljajočih se enoličnih delovnih operacij?

Tudi zato smo predlagali, da naj bi se vsak delavec priučil za dve ali tri različna delovna mesta. Splošno pa vlada mnenje, da psihično obremenjenim delavcem ni treba na preventivne preglede, zato se s tem tudi manj ukvarjamo. Temeljne organizacije k nam pošiljajo na preglede le tiste, pri katerih so z zakonom dolžne izvajati preventivne preglede. Kot izvajalec teh preventivnih pregledov se vedno skušam pogovoriti z odgovornimi in jim obrazložiti rezultate naših pregledov,

pa tudi slišati ugovore z njihove strani glede na predlagane ukrepe. Sam postopek pregleda poteka po načelu pregleda celotne populacije nekega tozda ali vsaj zaključene delovne celote. Sam pa si tudi vedno ogledam določena delovna mesta oz. delavnice in po končanih pregledih naredim analizo in statistične obdelave. Seveda pa se tudi posvetim vsakemu pacientu posebej in skušamo zanj najti delovno mesto, ki bi najbolj ustrezalo njegovemu zdravstvenemu stanju.

Kakšen je odziv pri vodilnih oz. odgovornih delavcih v temeljni organizaciji?

Velikokrat pokažejo zanimanje in tudi razumevanje za naše predloge, včasih pa tudi ne posvečajo zadostne pozornosti.

Kako pa je s kemičnimi obremenitvami na posameznih delovnih mestih, saj vemo, da je ta problematika v zadnjem času vedno bolj v ospredju pozornosti javnosti. Ali obstajajo tudi v naših delovnih okoljih toksične snovi, ki se uporabljajo v redni proizvodnji?

Žal jih je še zelo veliko in v glavnem so prisotne težke kovine v prahu. Akutnih zastrupitev s prahom zaenkrat še nismo zabeležili, problemi se pojavljajo zaradi kroničnih obolenj dihal, še posebno veliko takih obolenj je v pripravi mase, kjer delavci neposredno pridejo v stik z barijevim karbonatom, ki je zelo toksičen. Potem so tudi tu še druge podobne snovi, kjer delavci, cink... Večji problem so organska topila, ki jih še ne znamo zamenjati z manj toksičnimi ali bi bilo to predrago.

Kaj lahko vi naredite za večje varovanje zdravja na delovnih mestih? Ali upoštevajo vaša priporočila, saj vemo, da so spremembe v proizvodnji lahko povezane z zelo velikimi stroški.

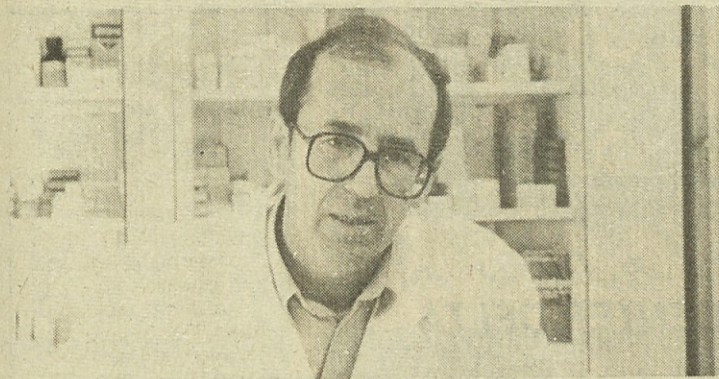
Uporabe določene snovi ne morem prepovedati, lahko pa prepovem delo delavcu, dokler delovno mesto ni popolnoma sanirano. Zgodilo se je že, da so bili delavci tudi po nekaj mesecev na bolniškem dopustu, dokler nisem imel vseh zagotovil, in se nisem sam prepričal, da so z delovnega mesta odstranjene vse strupene snovi. Žal v delovnih organizacijah povsod še ne gledajo na stvari skozi očala računice, ker če bi bilo to res, bi ugotovili, da je v končnem učinku še vedno najcenejši zdrav delavec in da bi bilo najbolj racionalno sanirati kritična delovna mesta in prilagoditi obremenitve na tisto mero, da jih delavec zmore, ne pa da zdravstveno-psihično ali psihično kloni.

Kakšno pa je stanje glede nesreč pri delu?

Pretresljivih nesreč ni ali pa jih

Neda Janjanin in Jelka Sušnik skrbita za vzorno organizacijo dela v ambulanti, saj pacientom navadno ni treba čakati na sprejem pri zdravniku, ampak se oglasijo v ambulanti po telefonskem pozivu.

France Cukjati, zdravnik v obratni ambulanti v Stegnah

je zelo malo, še posebno tistih, v katerih nastopi invalidnost ali smrt. Smrtnega primera v svoji praksi od leta 1982, ko delam v tej ambulanti, še ni bilo. V tem obdobju pa smo imeli tri ali štiri primere, ko je nastopila trajna invalidnost.

Kakšen je torej odstotek v primerjavi z drugo industrijo?

Ni odstopanj od slovenskega povprečja v tej panogi in tudi nimamo opraviti s porastom povprečja v tej panogi, zabeležili pa tudi nismo večjega porasta v zadnjem času.

Kako pa bi ocenili zdravstveno stanje zaposlenih z ozirom na padec splošnega standarda, pa tudi kvalitete družbene prehrane?

Glede na očiten padec standarda in tudi splošne družbene negotovosti, ki se kaže tudi v negotovosti v posameznih temeljnih organizacijah, se že kažejo negativni učinki v psihični kondiciji delavca. Beležim namreč izreden porast t.im. psihičnih dekompenzacij v zadnjem času. Ne bi mogel še govoriti o množičnosti depresivnih stanj, se pa temu že počasi približujemo, saj se kažejo znamenja zbežanosti pa tudi apatije in naraščanje klasičnih ran na želodcu. Tu smo zdravstveni delavci žal nemočni, lahko samo »gasimo« nastalo stanje.

Malica se je v zadnjem času, vsaj v našem obratu, zelo poslabšala. V tistih temeljnih organizacijah, kjer so imeli prej posamezne iznajdljive kuharje, ki so sami dvigali kvaliteto s svojimi inovacijami, se je zelo poznalo, da imajo manj prebavnih problemov in več zadovoljstva s prehrano. Krivda zaradi monotone prehrane in tudi slabe kvalitete je v tem, da je to centralno urejeno in se hrana dovaža na posamezne lokacije.

Zadnjič sva se o problematiki zdravstvenega stanja zaposlenih pogovarjala pred štirimi leti. Ali se je v tem času kaj izboljšala opremljenost vaše ambulante?

Dobili smo pripomoček za obdelavo ortopedskih obolenj. Gre za elektrostimulacijo, ki se uporablja predvsem pri obolenjih križa, vratne miškulature in drugih

mišičnih skupin. Poleg že omenjene organizirane telesne vadbe pa bi kolektivom na našem območju priporočili organiziranje sistematičnega zdravljenja v zdraviliščih. Najbolj ogroženim delavcem bi bilo potrebno omogočiti rehabilitacijo. Mislim da materialno stanje ne bi smelo biti razlog, saj se taka oblika zdravljenja lahko pokriva iz materialnih stroškov. Predlagali bi, da vsaka temeljna organizacija vsako leto organizira razpis, v okviru katerega bi točkovali potrebnost zdravljenja v zdravilišču, in sicer glede na delovno dobo, vrsto delovnega mesta in obremenitve in mnenja zdravstvene službe. Tako bi nastale prednostne liste in vsako leto bi potem poslali vsaj nekaj najbolj ogroženih delavcev na dvo ali tritedensko zdravljenje v zdravilišče.

Vsako leto torej izdelate podroben statistični pregled zdravstvenega stanja zaposlenih in poročilo o delu ambulante. Kakšne so bile ugotovitve za leto 1988?

V zadnjem obdobju so zelo porasle bolezni presnove, predvsem bi tu omenil patološko debelost, ki je porasla za 4 do 5%, kar je brez dvoma odraz slabšanja kvalitete in pestrosti prehrane. Kot izredno zaskrbljujoč pa ocenjujem tudi porast alkoholizma, 5,5% do 6% delavcev na tem področju je kroničnih alkoholikov. Podatek je dokazan z laboratorijskimi izvidi, ki že kažejo na organske, vsaj začetne okvare jeter. Imamo zelo stroga merila, da potrdimo, ali ugotovimo diagnozo alkoholizma. V nekaterih delih temeljnih organizacij ali celih delavnicah pa ta številka dosega tudi vrednost 50 ali celo 60%.

Osebnostno pa sem prepričan, da je dejansko stanje še precej hujše in procent alkoholikov še precej višji, ki pa jih zaenkrat še nismo odkrili. Žal, zdravstveni delavci pri tem ne moremo kaj dosti ukrepati, lahko le postavimo diagnozo na osnovi očitnih zdravstvenih okvar in socialnih pokazateljev in v naših poročilih odgovorne v temeljnih organizacijah s porastom števil opozorimo na resnost položaja.

I. S.

Sodelavki Cirili Kern v slovo

Svitilo se je lepo jesensko jutro in začudeno smo zrli na tvojo prazno delovno mizo. Zamujanje ni bila tvoja nava. Kaj je s Cirilo, je komu kaj naročila... smo se jeli spraševati. Rezek zvok telefona in kratko tragično sporočilo tvojega moža, je našim vprašanjem postavilo piko, dokončno piko.

Kako je mogoče, da je tvoje mlado življenje že izmerjeno. Saj si komaj pred tremi leti prišla med nas; umirjena, resna, delovna, polna mladostnih načrtov, ki si jih uresničevala kot po tekočem traku. Poročila si se in po rojstvu hčerke Anite, si se kot prerajena vrnila med nas. Žarela si, ko si nam pripovedovala, kaj vse že zna mala Anita. Tvoje modre oči so postale svetlejšee, ko si govorila o načrtih, ki sta jih imela s Štefanom. Videti je bilo, da se na novem domu dobro počutiš. Ljubila si zemljo.

Tudi med nami ti je delo šlo dobro od rok in kljub mladosti smo ti brez strahu zaupali odgovorno nalogo. Rada si prihajala med nas in s svojim natančnim in resnim delom si bila mnogim za vzor.

Nikoli ne bomo izvedeli, kaj se je zgodilo tistega ranega

jutra, ko si poslednjič hitela med nas. Kaj je premetilo tvojo pozornost? Kaj je povzročilo tragedijo?

Ostaja samo dejstvo — Cirile ni več. Vsakemu je dolocen dan smrti, tudi tvoj. Kaj je usoda tvojega zapisa: tako zgodaj, se sprašujemo, prav tako kot tvoja družina, sestri, prijatelji.

Ne moremo razumeti mdrosti, da umre mlad tisti, ki ga bogovi ljubijo. Čas celi vse rane, pravijo, a ta, ki jo je zasekala tvoja smrt, se bo dolgo celila.

Hvala ti Cirila za leta, ki si nam jih podarila!

Sodelavci podjetja Iskra Tiskana vezja Kranj

Zahvale

Ob smrti moje mame

Justine Cvek

se iskreno zahvaljujem delavcem Iskre Commerce za izraženo sožalje in darovano cvetje

sin Branko z družino

Ob smrti moje drage mame

Mance Železnikar

se iskreno zahvaljujem sodelavkam in sodelavcem na traku in podsestavi v montaži števecv za izrečeno sožalje, darovano cvetje in denarno pomoč

hčerka Marinka Golc

Ob smrti našega dragega očeta

Cirila Eržena

se iskreno zahvaljujem sodelavkam in sodelavcem v TOZD Orodjarna in TOZD Števcu za izraze sožalja, darovano cvetje, denarno pomoč in spremstvo na njegovi zadnji poti

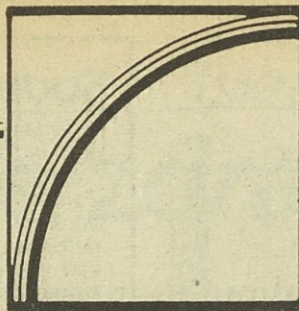
žena Joži in hčerke z družinami

Mali oglasi

Zamenjam dvosobno stanovanje s kabinetom za večjega. Pogoj: dvigalo. Informacije na telefon št.; (064) 34-395.

Prodaj motor ATX 50, star eno leto, odlično ohranjen, opremljen z dodatno opremo, ima povečano moč motorja, prevoženih 2300 km, telefon: 061/23-670.

Ugodno prodaj digitalni tuner PIONEER, model F-223 (black design, 24 spominov). Informacije po telefonu: 571-671, int. 401.

IZOBRAŽEVALNI CENTER DELTA

bo v septembru in oktobru 1989 organiziral naslednje tečaje s področja informatike in usposabljanja za delo z računalniki:
 Izobraževalni center Delta, Kidričeva 7, 65000 NOVA GORICA, tel. 065/23-812, fax.: 065/23-841, tlx: 34-372.

KODA	NAZIV TEČAJA	TRAJANJE	DATUM IZVEDBE
	INFORMATIKA		
ASA05	Planiranje informacijskih sistemov	5	16. 10. 89
ASA12	Strukturirana zasnova programa	5	9. 9. 89
	PROGRAMSKI JEZIKI		
ADA07	Osnove programiranja v jeziku C	5	9. 10. 89
ADM04	Posebnosti COBOLA 81 na D/M	5	16. 10. 89
	INFORMACIJSKA ORODJA		
APA04	Skrbnišтво IDA BAZE	5	16. 10. 89
APA06	Metodologija izgradnje inf. sis. z uporabo orodja	5	9. 10. 89
	ORACLE		
APV01	Generator aplikacij AGP na D/V	5	9. 10. 89
	OPERACIJSKI SISTEM DELTA/M		
ABM03	Uporaba sistemskih komponent D/M v zbirnem jeziku	5	9. 10. 89
ABM04	Tečaj za operaterje na sistemu D/M	5	16. 10. 89
	OPERACIJSKI SISTEM DELTA/V		
ABV01	Osnove operacijskega sistema D/V	5	16. 10. 89
ABV02	Ukazni jezik DCL	5	9. 10. 89
ABV05	Zbirni jezik na D/V	5	9. 10. 89
ABV08	Upravljanje operacijskega sistema D/V	5	16. 10. 89
	OPERACIJSKI SISTEM UNIX IN SORODNI OPERACIJSKI SISTEMI		
ABU05	Ukazni jezik in sistemska orodja operac. sistema UNIX	5	16. 10. 89
	KOMUNIKACIJE		
AKA02	Računalniške mreže DELTA	5	9. 10. 89

IZOBRAŽEVALNI CENTER DELTA

Izobraževalni center Delta, Prušnikova 74, LJUBLJANA-ŠENTVID, tel.: 061/51-086, fax.: 061/328-887, tlx.: 31-366.

KODA	NAZIV TEČAJA	TRAJANJE	DATUM IZVEDBE
	INFORMATIKA		
ASA08	Snovanje podatkov modelov	5	9. 10. 89
	OPERACIJSKI SISTEM DELTA/M		
ABM02	Arhitektura računalnikov D/M in zbirni jezik	5	16. 10. 89
	OPERACIJSKI SISTEM MS-DOS		
ABD02	MS-DOS in pomožni programi	5	16. 10. 89
	UPORABNIŠKE APLIKACIJE NA MS-DOS		
AFD06	PC pri poslovnem odločanju	3	9. 10. 89
	UPORABNIKI IN INFORMATIKA		
ANA08	Informatika za vodstvene delavce	3	9. 10. 89

Za vse dodatne informacije, nas pokličite
VABLJENI